

«MATENADARAN» MASHTOTS INSTITUTE OF ANCIENT MANUSCRIPTS
ARMENIAN LIBRARY OF THE GALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION

ARMENIAN CLASSICAL AUTHORS

VOLUME XXI

12th Century

NERSES SHNORHALI

Book I

CALOUSTE
GULBENKIAN
FOUNDATION

YEREVAN
2018

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՈՒԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ

ԻԱ. ՀԱՏՈՐ

ԺԲ. ԴԱՐ

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ
ԳԻՐՔ Ա.

CALOUSTE
GULBENKIAN
FOUNDATION

ԵՐԵՒԱՆ
2018

Հատորը հրատարակութեան է պատրաստուել Մեսրոպ Մաշտոցի անուան հին ձեռագրերի գիտահետազօտական ինստիտուտ Մատենադարանում

Մատենաշարը հիմնադրուել է Գալուստ Գիւլբենկեան հիմնարկութեան հայկական բաժանմունքի նախկին տնօրէն, դոկտոր Զաւէն Եկաւեանի նախաձեռնութեամբ եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Արամ Ա.-ի ջանքերի շնորհիւ:

Ի Ա. ՀԱՏՈՐԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

- ՎԱՅԱՆ ՏԵՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ** - Մաշտոցի անուան Մատենադարանի տնօրէն, պատմական գիտութիւնների դոկտոր, գիտական խորհրդի նախագահ
- ՄԱՂՈՅԵԱՆ ԱՐՇԱԿ** – բանասիրական գիտութիւնների դոկտոր
- ՏԵՐ-ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԳԵՈՐԳ** – Մաշտոցի անուան Մատենադարանի ձեռագրատան գլխաւոր ակնդատ, պատմական գիտութիւնների դոկտոր
- ԲՈՋՈՅԵԱՆ ԱԶԱՏ** – ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտութեան ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող, պատմական գիտութիւնների դոկտոր
- ՄՈՒՐԱԴԵԱՆ ԳՈՐԱՐ** – Մաշտոցի անուան Մատենադարանի ակադ. գիտաշխատող, բանասիրական գիտութիւնների դոկտոր
- ՔԵՈՍԵԱՆ ՅԱԿՈԲ** – Մաշտոցի անուան Մատենադարանի ակադ. գիտաշխատող, փիլիսոփայական գիտութիւնների դոկտոր
- ԳՈՒՐԳԷՆ ԳԱՄՊԱՐԵԱՆ** – Մատենադարանի տնօրէնի խորհրդական բարձր տեխնոլոգիաների եւ հրատարակչական հարցերով, մատենաշարի համակարգող

Հատորը կազմեց եւ խմբագրեց **ԳՈՒՐԳԷՆ ԳԱՄՊԱՐԵԱՆԸ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ներսես Շնորհալու դարաշրջանը եւ կաթողիկոսարանի հոգեմտաւոր գործունեութիւնը - ԱԶԱՏ ԲՈՋՈՅԵԱՆ	23
ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ	
Առաջաբան - ՄԱՆԻԿ ՄԿՐՏՉԵԱՆ	51
Շարագրութիւն հոմերական վիպասանութեամբ սակա Յայկազանցն սեռի եւ Արշակունեացն զարմի՝ ի սկզբանցն մինչ ի վախճան, առասացեալ Ներսէսի՝ եղբար կաթողիկոսի Յայոց տեառն Գրիգորիսի, յիւրականսն նախնիս, ի համբակութեան ելով տիս.....	69
ՈՂՔ ԵՂԵՍԻՈՅ	
Ներսես Շնորհալին եւ նրա «Ողբ Եղեսիոյ»-ն - ՊՕՂՈՍ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ	141
Բանասիրական դիտողութիւններ - ՄԱՆԻԿ ՄԿՐՏՉԵԱՆ	150
Ողբ Եղեսիոյ	
Բան բարառնական, տաղիւ չափեալ հոմերական, խաւսեալ բանիւ ողբերգական, վասն Եղեսիայ մեծի աման ի թուականի հինգհարիւրի եւ իննսուն ընդ երեքի, քսան եւ երեք դեկտեմբերի, երրորդ ժամու, յար շաբաթի.....	158
ԲԱՆ ՀԱԼԱՏՈՅ	
Ներսես Շնորհալու «Բան հաւատոյ» եւ «Յիսուս Որդի» երկերը – ԳՈՒՐԳԷՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ	209
Տեառն Ներսիսի ասացեալ Բան հաւատոյ ոտանաւոր տաղիւ չափոյ.....	226
ՅԻՍՈՒՍ ՈՐԴԻ	
Տեառն Ներսէսի նուէր մաղթանաց ներչափական տաղիւ տուողին բանից ըղծումն աղաւթից ներանձնական հոգւոց զարթուցելոց մտաւք ի թմբրութենէ կրից յիշատակաւ անցելումն իրի ներկայի եւ ապագայի ողբումն հեծութեան սրտի խաւսք ընդ Աստուծոյ. Տեառն Ներսէսի Շնորհալոյ ողբերգութիւն վիպասանական ի տառից սրբոց.....	291
ՉԱՓԱՃՈՅ ԹՈՒՂԹՔ ԵՒ ԽՐԱՍՔ	
Ներսես Շնորհալու չափածոյ թուղթք եւ խրատք - ԳՈՅԱՐ ՄՈՒՐԱԴԵԱՆ, ՌՈՒՋԱՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ	459
Ա. Տեառն Ներսիսի գրեալ առ եղբարորդին իւր Ապիրատն ի Կոստանդինուպոլիս.....	464
Բ. Նորին թուղթ մխիթարութեան առ ոմն իշխան արեւելեան վասն որդւոյ իւրոյ տարածամ մեռելոյ...466	
Գ. Բան հաւատոյ վասն անեղին եւ եղելոց բարառնաբար ի դիմաց հայկական տառից չափաբերմամբ ոգեալ ի Ներսիսէ.....	470
Դ. Տեառն Ներսէսի ասացեալ բան մաղթանաց	476
Ե. Տեառն Ներսէսի բան ներտաղական ի խրատ ոգւոց համայնից ի դիմաց մերոյին տառից տանց յիւրաքանչիւրսն քառից.....	481
Զ. Տեառն Ներսիսի խրատ ուսումնականաց մանկանց ի դիմաց այբւբենից տառից ոտանաւոր տաղիւ չափոյ	493
Է. Նորին ի Սողովմոն արքա	501
Ը. Նորին ի Ժողովող անունն	503
Թ. Նորին ի Ժողովող անունն սուրբ տեառն Ներսէսի կաթողիկոսի Յայոց բան հոմերական ասացեալ յիշատակարան Սաղմոնի արքայի՝ ըստ տառից այբուբենից տանց.....	504

Ժ. Նորին անդրադարձութեամբ տառից այբուբենից սկսեալ ի վերուստ	507
ԺԱ. Որդի իմաստուն՝ գլխոյն առակաց.....	510
ԺԲ. Փառք Աստուծոյ գլխոյն առակաց	511
ԺԳ. Երգ երգոց գլխոյն	512

ՅԱՂԱԳԱ ԵՐԿՆԻ ԵՒ ԶԱՐԴՈՒՑ ՆՈՐԱ

Ներսէս Շնորհալու «Յաղագս երկնի եւ զարդուց նորա» երկը - ԳՈՒՐԳԷՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ.....	515
Տեառն Ներսէսի յաղագս երկնի եւ զարդուց նորա, բարառնայբար ի դիմաց նորա ի չափ երկոտասանիցն պարգեալ ոտից՝ ի խնդրոյ առն բժշկապետի եւ աստղագիտի Մխիթարայ	519
Նորին այլաչափ տաղք ի խընդրոյ անուան նախագիծ տառից տանց.....	530

ՆԵՐՔՈՂԵԱՆ ԿԵՆՍԱՏՈՒ ՍՈՒՐԲ ԽԱԶԻՆ

Ներսէս Շնորհալու՝ Դաւիթ Անյաղթի՝ խաչին նուիրուած ներբողի չափաբերումը - ԱՐՄԻՆԷ ՍԵԼՔՈՆԵԱՆ.....	537
Ներբողեան կենսատու սուրբ խաչին առ ի սրբոյ հաւրէն մերմէ Դաւթ ասացեալ. տեառն Ներսիսի կաթողիկոսին մերոյ փոխադրեալ յոտանաւոր չափս եւ աստանաւոր եղաւ	540

ՅԱՂԱԳԱ ՏԱԻՆԻ ԳԵՐԱԳՈՒՆԻՑՆ ԷՈՒԹԵԱՆՑ ԴՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՑՆ ՍՐԲՈՑ՝ ՄԻՔԱՅԵԼԻ ԵՒ ԳԱՐԻԵԼԻ ԵՒ ԱՍԵՆԱՅՆ ԵՐԿՆԱՅՆՈՑ ԶԱՐԴՈՒԹԵԱՆՑՆ

Դրեշտակապետերի տօնին նուիրուած Ներսէս Շնորհալու ներբողը եւ չափածոյ մաղթանքը - ԳՈՒՐԳԷՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ.....	561
Գովեստ բանի ներբողական բացասացութեամբ ասացեալ Ներսէսի սրբազան կաթողիկոսին Դայոց եւ տիեզերական լուսաւորչին յաղագս տաւնի գերագունիցն էութեանց հրեշտակապետացն սրբոց՝ Միքայելի եւ Գաբրիելի եւ ամենայն երկնայնոց զաւրութեանցն, զոր տաւնէն եկեղեցիք Քրիստոսի ընդ տիեզերս համախմբեալք ուրախութեամբ ի յուրն ուղեմբերի ամսոյ	569
Տեառն Ներսիսի չափաբերական բանի մաղթանք առ սուրբ հրեշտակապետսն Միքայել եւ Գաբրիել եւ ամենայն հրաբուն եւ երկնային սուրբ զաւրութիւնսն. տեառն Ներսէսի մաղթանք առ սուրբ հրեշտակսն	599

ՏԱՂԵՐ ԵՒ ԳԱՆՁԵՐ

Ներածութիւն - ԱՐՄԵՆՈՒՅԻ ՔԵՆՇԿԵՐԵԱՆ	613
--	-----

ՏԱՂԵՐ

Ա. Տաղ աւետեաց, Ներսէս կաթողիկոսի.....	662
Բ. Փոխ	665
Գ. Տեառն Ներսիսի կաթողիկոսի, ի սուրբ Աստուածածին կոյսն	667
Դ. Փոխ	669
Ե. Տաղ ճրագալուցի ծննդեան	670
Զ. Փոխ	672
Է. Տաղ ծննդեանն տեառն, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ.....	673
Ը. Փոխ	675
Թ. Տաղ ծննդեան, տեառն Ներսիսի ասացեալ	676
Ժ. Փոխ	678
ԺԱ. Տաղ ծննդեան, տեառն Ներսիսի կաթողիկոսի	680
ԺԲ. Տաղ [ծննդեան], տեառն Ներսիսի Կլայեցւոյ	682

ԺԳ. Փոխ.....	683
ԺԴ. Տաղ [ծննդեան], տեառն Ներսիսի ասացեալ	684
ԺԵ. Փոխ.....	685
ԺԶ. Տաղ [ծննդեան], ի Ներսիսէ.....	687
ԺԷ. Փոխ	689
ԺԸ. Տաղ [ծննդեան], ի Ներսիսէ կաթողիկոստ	690
ԺԹ. Փոխ	692
Ի. Տաղ ծննդի, ի Ներսիսէ կաթողիկոստ.....	693
ԻԱ. Փոխ.....	695
ԻԲ. Տաղ ծննդեան, ի Ներսիսէ կաթողիկոստ.....	697
ԻԳ. Փոխ.....	698
ԻԴ. Տաղ [ծննդեան], ի Ներսիսէ կաթողիկոստ	699
ԻԵ. Փոխ	700
ԻԶ. Տաղ [ծննդեան], տեառն Ներսիսի կաթողիկոսի	702
ԻԷ. Տաղ ծննդեան, ի Ներսիսէ	706
ԻԸ. Փոխ.....	708
ԻԹ. Տաղ քառասնամարտայ գալըստեան տեառն ի տաճար, ի Ներսիսէ	709
Լ. Տեառն Ներսիսի, ի յարութիւն Ղազարու ոգեալ.....	711
ԼԱ. Փոխ	712
ԼԲ. Տաղ ծաղկազարդին.....	713
ԼԳ. Տաղ մեծի չորեքշաբաթին, ի Ներսիսէ կաթողիկոստ.....	714
ԼԴ. Տաղ մեծի ուրբաթուն, Ներսիսի	715
ԼԵ. Փոխ	717
ԼԶ. Տաղ մեծի ուրբաթին	720
ԼԶա. Տաղ վասն խաչելութեան Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ	724
ԼԶբ. Տաղ ի տէր Ներսիսէ, մեծի ուրբաթին	728
ԼԷ. Ողբք մեծի ուրբաթին, ի Ներսիսէ կաթողիկոստ Զայոց	730
ԼԸ. Տաղ խաչելութեան Քրիստոսի	735
ԼԸա. Փոխ.....	737
ԼԹ. Տաղ յարութեան, տեառն Ներսիսի կաթողիկոսի	738
Խ. Փոխ	740
ԽԱ. Տաղ յարութեան	741
ԽԲ. Տեառն Ներսեսի կաթողիկոսի, ի նոյն.....	743
ԽԳ. Փոխ.....	744
ԽԳա. Տաղ յարութեանն Քրիստոսի	746
ԽԴ. Տաղ [յարութեան]	747
ԽԵ. Տաղ [յարութեան], տեառն Ներսիսի կաթողիկոսի	749
ԽԶ. Փոխ.....	750
ԽԷ. Տաղ [յարութեան].....	752
ԽԸ. Փոխ	754
ԽԹ. Տաղ ի տէր Ներսիսէ, ի յարութիւնն տեառն	756
Ծ. Փոխ.....	757
ԾԱ. Տաղ [յարութեան]	758
ԾԲ. Տեառն Ներսիսի տաղ յարութեան.....	760

ԾԳ. Փոխ	762
ԾԴ. Տաղ Սուրբ Հոգւոյն: Տեառն Ներսիսի երգ եկեղեցւոյ մանկանց՝ համագոյ սուրբ երրորդութեանն եւ միաստուածութեանն, համաձայնելով երկնաւորացն դասուց	764
ԾԵ. Փոխ	765
ԾԶ. Տաղ վարդավառին, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ	767
ԾԷ. Փոխ	769
ԾԸ. Տաղ վարդավառին	770
ԾԸա. Տաղ [վարդավառի]	772
ԾԸբ. Տաղ վարդավառին	774
ԾԸժ. Տաղ վարդավառին, տեառն Ներսիսի ասացեալ	775
Կ. Փոխ	777
ԿԱ. Տաղ փոխման սուրբ Աստուածածնին, ի Ներսիսէ Հայոց կաթողիկոսէ	778
ԿԲ. Փոխ	780
ԿԳ. Տաղ փոխման Աստուածածնին, ի Ներսիսէ	783
ԿԴ. Փոխ	784
ԿԵ. Տաղ եկեղեցւոյ, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ	786
ԿԶ. Փոխ	788
ԿԷ. Տաղ եկեղեցւոյ, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ	789
ԿԸ. Փոխ	790
ԿԸԹ. Տաղ սուրբ խաչին Քրիստոսի, տեառն Ներսիսի ասացեալ	792
Հ. Փոխ	794
ՀԱ. Տաղ սուրբ խաչին, տեառն Ներսիսի կաթողիկոսի	796
ՀԲ. Փոխ	799
ՀԳ. Տաղ սրբոց հրեշտակապետացն, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ	801
ՀԴ. Փոխ	803
ՀԵ. Տաղ առաքելոցն, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ	805
ՀԶ. Փոխ	808
ՀԷ. Տաղ սրբոց մարգարէիցն, ի Ներսիսէ կաթողիկոսի	809
ՀԸ. Փոխ	813
ՀԸԹ. Տաղ համաւրէն սուրբ հայրապետացն, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ Հայոց	815
Ձ. Փոխ	817
ՁԱ. Տաղ համաւրէն մարտիրոսաց, տեառն Ներսիսի	818
ՁԲ. Փոխ	822
ՁԳ. Տաղ Անտոնի, տեառն Ներսիսի ասացեալ	824
ՁԴ. Փոխ	826
ՁԵ. Տաղ Յովհաննու Մկրտչին, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ	827
ՁԶ. Փոխ	830
ՁԷ. Տաղ որդւոցն որոտման, ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ ասացեալ	831
ՁԸ. Փոխ	834
ՁԸԹ. Տաղ սրբոյն Ստեփանոսի Նախավկայի, տեառն Ներսիսի կաթողիկոսի	836
Ղ. Փոխ	838
ՂԱ. Փոխ	840
ՂԲ. Ի խնդրոյ Սեբաստացւոյ եպիսկոպոսին Սիմէոնի, ասացաւ ի Ներսիսէ՝ յեղբարէ կաթողիկոսէ Հայոց Գրիգորիսի, ի համբակականն ելով տիս, ի վանս Կարմիր կոչեցեալ, գովեստ ի սուրբն Գրիգոր	

ներտաղական երգով	842
ՂԳ. Տաղ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, տեառն Ներսէսի ասացեալ	846
ՂԴ. Փոխ	848
ՂԵ. Սըրբոյն Ներսիսի տաղ. ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ Հայոց	851
ՂԶ. Փոխ	853
ՂԷ. Տաղ սրբոց քառասնիցն, որք ի Սեբաստիա կատարեցան, տեառն Ներսիսի ասացեալ	855
ՂԸ. Տաղ ի սուրբն Հռիփսիմէ, ի Ներսիսէ Հայոց կաթողիկոսէ ասացեալ	858
ՂԹ. Փոխ	860
Ճ. Տաղ սրբոց Հռիփսիմեանց	862
Ճա. Տաղ Հռիփսիմեանց կուսանացն սրբոց	866
ՃԱ. Տաղ ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ ասացեալ, ի սուրբն Տըրդատ թագաւորն	869
ՃԲ. Փոխ	870

ԳԱՆՁԵՐ

ՃԳ. Քարոզ մեծի այլակերպութեան տեառն, տեառն Ներսիսի Հայոց կաթողիկոսի ասացեալ	872
ՃԴ. Քարոզ փոխման Աստուածածնի, ասացեալ տեառն Ներսիսի Հայոց կաթողիկոսի	878
ՃԵ. Քարոզ սրբոց հրեշտակապետացն, արարեալ Ներսիսի Հայոց կաթողիկոսի	884
ՃԶ. Քարոզ ձայնիւ յաւետարանին, տեառն Ներսէսի	894

ՅԱԻԵԼՈՒԹՆԵՐ

ՏԱՂԵՐ, ՓՈՒՆԵՐ

ՃԷ. Տաղ աւետեաց Աստուածածնին, ի տէր Ներսիսէ Հայոց կաթողիկոսէ	900
ՃԸ. Տաղ ծննդեան ճրագալուցին, ի տէր Ներսէս կաթողիկոսէ	902
ՃԹ. Տաղ [ծննդեան]	905
ՃԺ. Փոխ	906
ՃԺԱ. Տաղ յարութեան	908
ՃԺԲ. Տաղ սրբոյն Գեորգայ զաւրավարին ի Ներսիսէ կաթողիկոսէ	910
ՃԺԳ. Ողբ մեծի ուրբաթուն	914
Փոխ	916
ՃԺԴ. Տաղ ծաղկազարդին	918
ՃԺԴա. Տաղ ծաղկազարդին, ի Ներսէս կաթողիկոսէ Կլայեցոյ	921
ՃԺԵ. Ի սուրբ կայեն Հռիփսիմէ	923

ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐ, ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ

Ներսէս Շնորհալու կամ նրան վերագրուող շարականները – ԽԱՉԻԿ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ	927
Կանովն Անտովնի անապատականի	978
Կանովն սրբոյն Թեոդոսի թագաւորի	979
Կանովն Տրդատայ թագաւորին	980
Կանովն Պաղոսի եւ Պետրոսի	981
Կանովն Յովհաննու եւ Յակոբու	983
Կանովն եւթանասուն եւ երկու առաքելոցն	984
Կանովն Յովնանու մարգարէի	988
Շարական սրբոյն Սարգսի եւ որդւոյ նորա	992
Երգ բուն բարեկենդանին. առաջին կիւրակէին աղուհացիցն տեառն Ներսիսի ասացեալ	995

Շարական սրբոյն Թեոդորոսի զաւրավարի	999
Կանովն երկրորդ կիրակէի աղուհացից	1000
Շարական սրբոյն Կիրողի հայրապետի	1004
Կանովն երրորդ կիրակէի աղուհացիցն	1005
Կանովն չորրորդ կիրակէին	1009
Շաբաթ աւր սրբոց քառասնիցն	1013
Կանովն հինգերորդ կիրակէին աղուհացից	1015
Այս շաբաթ աւրս Գրիգորի Լուսաւորչի	1019
Կանովն վեցերորդ կիրակէի աղուհացից	1022
Կանովն գալըստեան Տեառն յերուսաղէմ	1027
Կանովն մեծի երկշաբաթին	1029
Կանովն մեծի երեքշաբաթին	1030
Կանովն մեծի չորեքշաբաթին	1031
Կանովն մեծի ուրբաթուն	1032
Երգ տեառն Ներսիսի հայոց կաթողիկոսի ասացեալ յաղագս մեծի ուրբաթուն գիշերին աւետարանացն	1034
Նորին երգ ցերեկին աւետարանացն	1045
Կանովն մեծի շաբաթուն թաղմանն Տեառն	1049
Ճաշոյ զովայք յինանց	1050
Կանովն պենտակոստէին երկրորդ աւուրն	1051
Կանովն երրորդ աւուրն	1055
Կանովն չորրորդ աւուրն	1058
Կանովն հինգերորդ աւուրն	1061
Կանովն վեցերորդ աւուրն	1065
Կանովն եւթներորդ աւուրն	1068
Կանովն ծնընդեան Յովհաննու Սկրտչի	1072
Շարական սրբոյն Սահակայ հայրապետի	1076
Կանովն [վարդավառին] երկրորդ աւուրն	1076
Կանովն երրորդ աւուրն	1080
Կանովն [փոխման Աստուածածնին] երկրորդ աւուրն	1084
Կանովն երրորդ աւուրն	1088
Կանովն [վերացման սրբոյ խաչին] եւթներորդ աւուրն	1092
Կանովն Վարագայ խաչին	1093
Կանովն սրբոց մարգարէիցն	1095
Կանովն սրբոյն Յակոբայ Մծբնայ հայրապետին	1098
Կանովն մանկանց Բեթղաիւմի	1103
Կանովն սրբոց հրեշտակապետացն Միքայէլի եւ Գաբրիէլի եւ ամենայն երկնաւոր զաւրացն	1106
Կանովն սրբոց հայրապետացն	1111
Շարական Իգնատիոսի հայրապետի	1114
Շարական Յոհանու Ոսկեբերանի	1115
Շարական Բարսղի հայրապետի	1115
Շարական Գրիգորի Աստուածաբանի	1116
Շարական Նիկաւլայոսի հայրապետի	1117
Շարական Եփրեմի վարդապետի	1118
Շարական սրբոց Եւտռատիոսեանց	1119

Շարական երկուց բիրուցն.....	1120
Շարականք Ստեփանոսի Ուլնեցւոյն	1121
Շարական սրբոց Վարդանանց	1122
Կանովն սրբոց Ղեւոնդեանց	1124

ՊԱՐԱԿԱՆՈՆ ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

Կանոն Տրդատայ սուրբ թագաւորին.....	1128
Կանոն սուրբ առաքելոցն Պետրոսի եւ Պաւղոսի.....	1130
Կանոն Յովհաննու եւ Յակոբայ որդւոցն որոտման	1132
Կանոն համաւրէն առաքելոցն.....	1133
Կանոն երկոտասան առաքելոց.....	1134
Կանոն սրբոյն Յոնանու մարգարէի.....	1135
Կանոն Գէորգայ եւ այլոց վկայիցն.....	1136
Շարական սրբոյն Գէորգայ զաւրավարին.....	1139
Կանոն Թեոդորոսի զաւրավարի	1141
Շարական սրբոյն Կիւրղի հայրապետի	1143
Շաբաթի աւր Գրիգորի Լուսաւորչին	1144
Տեառն Ներսիսի է ասացեալ ի ծաղկազարդն.....	1145
Աւագ շաբաթ	1149
Յոգեգալստեան Բ. աւուր	1153
Յոգեգալստեան Գ. աւուր	1153
Յոգեգալստեան Դ. աւուր	1154
Ծննդեան Յովհաննու Սկրտչի.....	1154
Վերափոխման Ա. աւուր.....	1155
Վերափոխման Գ. աւուր.....	1156
Կանոն Վարագայ խաչին	1156
Սրբոց մարգարէիցն	1157
[Կանոն] հրեշտակապետաց	1158
[Կանոն] հայրապետաց.....	1160
Շարական խնկարկութեան	1160

ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ

Երգ տեառն Ներսէսի Յայոց կաթուղիկոսի ասացեալ ի պաշտման իւրոյ	1162
Տեառն Ներսէսի Յայոց կաթուղիկոսի՝ ողբերգութիւն անձին զղջացելոյ եւ բողոք իւրաքանչիւրոյ դիմի խոստովանաբար.....	1163
Նորին տեառն Ներսէսի Յայոց կաթուղիկոսի երգ աղաւթական ի դէմս սրբոյ երրորդութեան. նաեւ իւրաքանչիւրոյ դիմի երրորդութեանն առանձնակի	1166
Երգ առաջի աւուր միաշաբաթին եւ ի խորհուրդ արարչութեանն, եւ ի յարութիւնն Քրիստոսի	1169
Երգ վասն երկրորդ աւուր արարչութեանն եւ վասն երկնային զաւրացն Քրիստոսի	1170
Երգ վասն երրորդ աւուր արարչութեանն եւ վասն երրորդ դարուն, եւ ի Յովհաննէս Սկրտիչն	1172
Երգ վասն չորրորդ աւուր արարչութեանն, եւ վասն չորրորդ դարուն, եւ վասն աւետեաց Աստուածածնին	1174
Երգ վասն հինգ աւուր արարչութեանն, եւ վասն հինգ դարուն, եւ ի սուրբ առաքեալն Քրիստոսի ..	1175
Երգ վասն վեցերորդ աւուր արարչութեանն, եւ վասն վեց դարուն, եւ ի խաչելութիւնն Քրիստոսի ...	1177

Երգ վասն եւթն աւուր արարչութեանն, եւ վասն եւթն դարուն, եւ ի խորհուրդ հանգստեան	1179
Երգ արեւագալին	1181
Երգ (զկնի Աստուած Աստուած սաղմոսին)	1181
Երգ (զկնի Տէր հովուեսցէ սաղմոսին)	1183
Երգ երրորդ ժամու աւուրն (զկնի Ողորմեա ի[նձ] սաղմոսին)	1184
Երգ վեց ժամու	1185
Երգ ինն ժամու	1186
Երգ երկեկոյին ժամու խաղաղականին	1188
Տեառն Ներսիսի կաթուղիկոսի ասացեալ վասն նրնջեցելոց	1191

ՀԱԲԱՏՈՎ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՄ

Ներսէս Շնորհալու «Հաւատով խոստովանիմ» աղօթքը - ԱՐՓԻՆԷ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ	1201
Նախադրութիւնք խրատականք յաղագս աղաւթից, զոր արարեալ է տեառն Ներսիսի, եղբար Գրիգորիսի, Հայոց վերադիտողի	1204
Ներսէսի սովեստոսի ասացեալ բանս աղաւթից հասարակաց ազանց քրիստոնէից, ի դէմս սրբոյ երրորդութեանն եւ մի աստուածութեանն՝ Հաւր եւ Որդոյ եւ Սուրբ Հոգոյն. ամէն	1207
Խոստովանութիւն հաւատոյ ճշմարիտ քրիստոնէից, զոր պարտ է ի ժամ վաղճանին նախքան զհաղորդելն խոստովանեսցի եւ ապա հաղորդեսցի	1215

ՀԱՆԵԼՈՒԿՆԵՐ

Հայ միջնադարեան հանելուկների դասական շրջանը.

Ներսէս Շնորհալի - ԱՍԱՏՈՒՐ ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ	1219
---	------

Նորին տեառն Ներսէսի ասացեալ զսահման իրին, որ կոչի լուծմունք, վասն խոհեմ բանասիրաց, զի մտախոհ լինելով ասացեն զանունս իրին.

ՇԱՐՔ ՏԱՄՆՄԷԿԵՐՈՐԴ

1. Աստուած	1253
2. Ադամ	1253
3. Դրախտ	1253
4. Ադամ եւ Եւա	1253
5. Ծառն	1254
6. Ադամ, Եւա	1254
6ա. Ադամ եւ Եւա	1254
7. Երկինք	1254
8. Արեգակն	1254
9. Լուսին	1255
10. Ամպ	1255
11. Աշխարհ	1255
11ա. Աշխարհ	1255
11բ. Աշխարհ	1256
11գ. Աշխարհ	1256
11դ. Աշխարհ	1256
12. Ժամանակ	1256
13. Մարդ	1256
13ա. Մարդ	1257

14. Կիճ	1257
15. Միտք	1257
16. Գարուն	1257
17. Գարուն	1257
18. Մոմ	1258
19. Ամառն	1258
20. Ամառն	1258
21. Աշուն	1258
22. Չմեռն	1258
23. Պաղ	1259
24. Հարաւ	1259
25. Աբէլ եւ Կայէն	1259
26. Ենովք	1259
27. Նոյ	1259
28. Տապան	1260
29. Նաւ	1260
30. Աշտարակ	1260
31. Մելքիսեղէկ	1260
32. Ղովտ	1261
33. Աբրահամ	1261
34. Իսահակ	1261
35. Յակոբ	1261
36. Յակոբ	1262
37. Յովսէփ	1262
38. Յոբ	1262
39. Թամար	1262
40. Մովսէս	1263
41. Մովսէս	1263
42. Փարաւոն	1263
43. Մարիամ	1263
44. Ահարոն	1264
45. Յեսու	1264
46. Երիքով	1264
47. Ռախաբ	1264
48. Ռախաբ եւ կարմիր չուանն	1265
49. Բերսէբէլ	1265
50. Սամսոն	1265
51. Տորք	1265
52. Վարազդատ	1266
53. Տրդատ	1266
54. Դաւիթ	1266
55. Սողոմոն	1266
56. Աբիսակ Սոմնացի	1267
57. Նաթան	1267

58. Անճա եւ Սամուէլ.....	1267
59. Եզեկիա	1267
60. Եղիա	1267
60ա. Եղիա	1268
61. Եղիա	1268
62. Յովաս	1268
63. Յովնան	1268
64. Յունան	1268
65. Նաբուգոդոնոսոր.....	1269
66. Դանիէլ	1269
67. Երեմիա	1269
68. Սիմէոն.....	1269
69. Մարիամ ծնաւ զՔրիստոս.....	1270
70. Քրիստոս եւ առաքեալք.....	1270
71. Քրիստոս ու առաքեալքն.....	1270
72. Խաչն.....	1270
73. Գաբրիէլ.....	1271
73ա. Գաբրիէլ.....	1271
73բ. Գաբրիէլ.....	1271
74. Մարիամ, Յովսէփ	1271
75. Յովհաննէս	1271
76. Գլուխն Յովհաննու	1272
76ա. Գլուխն Յովհաննու	1272
77. Դուստր Յերովդիայ.....	1272
78. Դուստր Յերովդիայ.....	1272
79. Յերովդէս	1272
80. Պիղատոս.....	1272
81. Յուդա.....	1273
82. Աւետարանիչք	1273
83. Պետրոս.....	1273
84. Պաւղոս	1273
85. Թովմաս.....	1274
86. Եփրեմ	1274
87. Յովհան Ոսկեբերան	1274
88. Գրիգոր Լուսաւորիչ	1274
89. Դաւիթ Անյաղք	1274
90. Քերթողն	1274
91. Միակեց	1275
92. Գերեզման	1275
93. Եկեղեցի	1275
94. Եկեղեցի	1275
95. Թուղք	1275
96. Գիր	1276
97. Գիրք.....	1276

98. Գիր	1276
99. Գիրք	1276
100. Կանթեղ	1277
101. Կանթեղ	1277
102. Կանթեղ	1277
103. Մոմ	1277
104. Ծրագ	1277
105. Բուրվառ	1278
106. Հրահան	1278
106ա. Հրահան	1278
107. Հայն	1279
108. Ֆռանկ	1279
109. Հոռոմն	1279
109ա. Հոռոմ	1279
110. Ատրի	1279
111. Եբրայեցիք	1279
112. Պարխար	1280
113. Մահմետ	1280
114. Գետ	1280
115. Չուկն	1280
115ա. Չուկն	1280
116. Ջաղաց	1281
116ա. Ջաղաց	1281
116բ. Ջաղաց	1281
117. Ջաղաց	1281
118. Ցորեն	1281
119. Ցորեն	1282
120. Մաղ	1282
121. Գարի	1282
122. Սիրամարգ	1282
123. Աքաղաղ	1282
123ա. Ազլար	1283
124. Արագիլ	1283
125. Տատրակ	1283
126. Թութակ	1283
127. Ծիծառ	1283
128. Արտոյտ	1283
129. Կուկու	1284
130. Շնալրա	1284
131. Հորբալ	1284
132. Չիտ	1284
133. Անձեղն	1284
134. Արտուտ	1285
135. Բբռեճ	1285

136. Բաւբ.....	1285
137. Բադ.....	1285
138. Կաքաւ.....	1286
139. Ագռաւ.....	1286
140. Ագռաւ.....	1286
141. Ագռաւ.....	1286
142. Անձեղ.....	1286
143. Յաւհաւ.....	1287
144. Խիւ.....	1287
145. Մեղու.....	1287
146. Մեղու.....	1287
147. Մրջիմն.....	1287
147ա. Մրջիմն.....	1288
148. Մրջիւն.....	1288
149. Թիթեղն.....	1288
149ա. Թիթեղն.....	1288
150. Մարախ.....	1288
151. Ճանճ.....	1289
152. Բգեգ.....	1289
153. Բգեգ.....	1289
154. Մոճակ.....	1289
155. Լու.....	1289
155ա. Լու.....	1290
156. Ոջիլ.....	1290
156ա. Ոջիլ.....	1290
157. Միեղջերու.....	1290
158. Առիւծ.....	1290
159. Ֆիլ.....	1290
160. Ջաւ...աղ (°).....	1291
161. Ինձն.....	1291
162. Յովազ.....	1291
163. Եզն.....	1291
163ա. Եզն.....	1291
164. Եղն.....	1291
165. Քաւշ.....	1292
166. Մաքի.....	1292
167. Խոյ.....	1292
168. Գառն.....	1292
169. Գայլ.....	1292
170. Արջ.....	1292
171. Ուղտ.....	1293
172. Չի.....	1293
173. Էշ.....	1293
174. Խոզ.....	1293

175. Խոզ	1294
176. Աղուէս	1294
177. Ջորի	1294
178. Ապուզնայ	1294
179. Կատու	1295
180. Շուն	1295
181. Շուն	1295
182	1295
183	1295
184. Ջանգակ	1295
184ա	1296
185. Խլուրդ	1296
186. Ապուզնայ	1296
187. Թասպեկ	1296
188. Ձիակ	1296
189. Ջորեակ	1296
190. Ծառկտուկ	1296
191. Կրիայ	1297
192. Այգի	1297
193. Խաղող	1297
194. Գինի	1297
195. Խնձոր	1298
196. Խնձոր	1298
197. Տանձ	1298
198. Սերկեւիլ	1298
199. Թուզ	1299
200. Կեռաս	1299
201. Կաղին	1299
202. Ընկոյզ	1299
203. Լիման	1299
204. Խիար	1299
205. Պատինջան	1300
206. Դդում	1300
207. Վարդ	1300
208. Նաւ	1300
209. Նռէս	1300
210. Նռէս	1300
211. Մրտենի	1301
212. Փիճի	1301
213. Սոճի	1301
214. Կաղնի	1301
215. Կաղնի	1301
216. Մատնկ	1301
217. Յարդ	1301

218. Կռապալայ	1301
219. Երկին	1302
220. Աղեղ	1302
221. Նետ	1302
222. Խնոցի	1302
223. Պնակ	1302
224. Տաշտ	1302
225. Թի	1303
226. Հողեմաղ	1303
227. Փռան աւել	1303
228. Բաղանիք	1303
229. Սանդր	1303
230. Հայելի	1303
231. Բուրվառ	1304
232. Թուր	1304
233. Ըռուս	1304
233ա. Ըռուզ	1304
233բ. Ալաման	1304
234. Ջուլիակ	1305
235. Ջերմն	1305
236.	1305
236ա.	1305

ՇԱՐՔ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ

1. Երկինք	1306
2. Արեգակ	1306
3. Լուսին	1306
4. Աստեղք	1306
5. Հողմ	1306
6. Հողմ	1307
7. Հողմ	1307
8.	1307
9. Կին	1307
10. Չայն	1307
11. Չայն	1307
12. Ենովս	1308
13. Աշտարակ	1308
14. Յակոբ նահապետ	1308
15. Յովսէփ Գեղեցիկ	1308
16. Յոբ	1308
17. Մովսէս	1308
18. Գաւազան մովսիսի	1309
19. Դաւիթ	1309
20. Եգեկիէլ	1309

21. Յունան	1309
22. Պաւղոս	1309
22ա. Պաւղոս	1309
22բ. Պաւղոս	1309
23. Վէմ	1310
24. Գրիգոր Լուսաւորիչ	1310
25. Ղազար	1310
26. Երրորդութիւն	1310
27. Պահք	1310
28. Աբեղայ	1310
29. Եկեղեցական	1311
30. Գիրք	1311
31. Գիրք	1311
32. Գրիչ	1311
33. Այբ եւ բէմ	1311
34. Այբ եւ բէմ	1311
35. Քերականութիւն	1312
36. Սաղմոս	1312
37. Սաղմոս	1312
38. Սաղմոս	1312
39. Սաղմոս	1312
40. Կանթեղ	1312
41. Ջանգակ	1313
42. Ջանգակք	1313
43. Ջանգակ	1313
44. Յորեան	1313
45. Սագ	1313
46. Ուղտ	1313
47. Չի	1314
48. Չի	1314
49. Չորի	1314
50. Ընկոյզ	1314
51. Նուռն	1314
52. Սեխ	1314
53. Սոխ	1315
54. Սունկ	1315
55. Խնոցիմ	1315
55ա. Չըծում	1315
56. Սանտր	1315
57. Սանտրն	1315
58. Սանտր	1316
59. Դուռն	1316
60. Չափ	1316
61. Չահրակ	1316

62. Շաղափ	1316
ԿԱՂ ԱԼԵԻՈՐ ԵՒ ՆԵՐՍԵՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ	
ՇԱՐՔ ՏԱՄՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ	1317
ՆԵՐՍԵՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ ԵՒ ԱՆԱՆՈՒՆ (*)	
ՇԱՐՔ ՏԱՄՆՉՈՐՍԵՐՈՐԴ	
ՍԱԿԱԲ ՀԱՆԵԼՈՒԿՍ	
1. Երեմիայ է	1319
2. Երեմիայ է	1319
3. Դանիել եւ ծերքն	1319
4. Դանիել ի ճաշն	1319
5. Նաբուգոդոնոսոր	1319
6. Նաբուգոդոնոսոր	1319
7. Երեք մանկունքն	1319
8. Եզեկիել է	1319
9. Յուդիթ է	1320
10. Յովակիմ եւ Աննա	1320
11. Աստուածածինն եւ Գաբրիելն է	1320
12. Աստուածածինն է եւ Քրիստոս	1320
13. Սիմեոն է	1320
14. Մկրտիչն է	1320
15. Մկրտիչն է	1320
16. Հերովդիդա դուստր	1320
17. Մկրտչի գլուխն է	1320
18. Դազարոս է	1320
19. Սամսոն է	1320
20. Սամսոն է	1321
21. Սաուղ է	1321
22. Աննայ եւ Սամուել	1321
23. Դաւիթ	1321
24. Դաւիթ	1321
25. Նաթան	1321
26. Աբիսակ է	1321
27. Սողոմոն է	1321
28. Եղիայ է	1321
29. Եղիսէոս	1321
30. Յովաս է	1321
31. Յունան է	1322
32. Յունան է	1322
33. Եսայի է	1322
34. Եզեկիայ է	1322
35. Սահակ է	1322
36. Յակոբ է	1322
37. Յակոբ է	1322
38. Յովսէփ է	1322

39. Յովսեփ է.....	1322
40. Յոբ է.....	1322
41. Փարաւոն	1322
42. Մովսէս է.....	1323
43. Ահարոն է.....	1323
44. Քոյրն Ահարոնի է.....	1323
45. Յեսու Նաւեան.....	1323
46. Յեսու Նաւեան.....	1323
47. Րահաբ պռոռնիկն է.....	1323
48. Րահաբ է.....	1323
49. Գեղէիոն.....	1323

ՑԱՆԿԵՐ

ՍՈՒՐԲԳՐԱՅԻՆ.....	1325
ԱՆՁՆԱՆՈՒՆՆԵՐ.....	
ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐ, ՑԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐ, ՏՈՅՄԱՆՈՒՆՆԵՐ.....	